

In het strafrecht is een herziening ten voordele van de veroordeelde mogelijk, indien een nieuw gegeven kan worden aangewezen, waarvan het veroordelend hof geen weet kon hebben en waarvan het voor de hand ligt, dat het de uitslag een andere wending had gegeven: een novum. In de wetswijziging van 2012 werd de mogelijkheid geopend, dat het parket een nieuwe procedure kon starten om de wenselijkheid van een dergelijke herziening in een bepaalde zaak te onderzoeken. Tegelijkertijd werd de mogelijkheid van een herziening ten nadele van een vrijgesprokene geïntroduceerd; als de vrijspraak het resultaat blijkt van een intrige, valse verklaringen, omkoping van de rechter en dat soort zaken: een falsum.

De tegenhanger van de falsum ten voordele van de veroordeelde werd niet ingevoerd. Het Openbaar Ministerie en alles wat daarom heen hangt is kennelijk gevrijwaard van dit soort onhebbelijkheden.

Maar toch? Zie de lijst met falsa op <https://deemzet.nl/2/6/links.htm>.

Wellicht bestaat er toch een uitweg. Indien het falsum van de kant van het Openbaar Ministerie en alles wat daarom heen hangt (NFI, het parket, de recherche) toch optreedt, is dat eigenlijk onvoorstelbaar. De overheid dient onkreukbaar te zijn en rechtschapen. Ook mag de overheid geen fouten maken, maar is dat dan een falsum?

De eerste horde, die genomen dient te worden, is de horde van de vraag, wanneer iets een falsum is of een 'foutje bedankt'. Maar dat vraagt om een bovennatuurlijk inzicht in de menselijke natuur. En natuurlijk behoeft niemand tot het onmogelijke te worden gehouden. Dus of een falsum opzettelijk is of niet, zou geen onderscheid mogen maken. Het gaat tenslotte uiteindelijk op het effect, namelijk van misleiding. De rechter wordt naar een veroordeling geleid op onterechte grond. Misleiding kan ook het gevolg zijn van een samenloop van toevalligheden. De term falsum vraagt ietwat te nadrukkelijk om een gemene truc, dan om het gevolg, namelijk het op het verkeerde been komen te staan van de oordelende rechter.

De tweede horde is eigenlijk een gemakkelijke. De oordelende rechter mag erop vertrouwen, dat de overheid de rechter niet probeert op het verkeerde been te zetten. Daar gaat de rechter van uit. Gebeurt dat desondanks toch (of is het resultaat hetzelfde als het gevolg van het aanbieden van onjuiste gegevens), dan is er duidelijk sprake van een gegeven, waarmee de oordelende rechter niet bekend was. En naar we toch mogen hopen in een rechtstaat, had dit een gegeven, indien de rechter er mee bekend was geweest, geleid tot op zijn minst een niet-ontvankelijkverklaring van de aanklager, indien het een onmisbaar bewijsmiddel betrof. Dus vrijspraak voor de verdachte. Kortom, een falsum van de zijde van het Openbaar Ministerie en alles, wat daarmee samenhangt is dan automatisch een novum.

Daar komt nog bij, dat de Hoge Raad eerder oordeelde, dat nova kunnen stapelen, dus falsa ook.

En hiervan zijn er in de Deventer Moordzaak ruim vijftig. Waar wachten we nog op?